

LUNDS
UNIVERSITET

Fotbolls-VM i Qatar 2022 - slutet på ”det vackra spelet”?

En argumentationsanalys av nationella fotbollsförbunds ställningstagande inför fotbolls-VM i Qatar 2022.

Jonatan Strandqvist

Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
Kurskod: MRSG31
Termin: VT 2021
Omfång: 13 465 ord

Abstract

I den här uppsatsen behandlas den pågående debatten gällande att värdskapet för fotbolls-VM 2022 tilldelades Qatar. En konflikt som handlar om diskriminering och övergrepp av mänskliga rättigheter i Qatar och ställs emot värdegrunderna fotbollsvärlden uppges stå för. Uppsatsen syfte är att utifrån nuvarande forskningsläge bidra med hur de potentiella deltagarna till fotbolls-VM i Qatar, landslagen och nationella fotbollsförbund, ställer sig till mästerskapet. Analysen genomfördes med hjälp av Arne Næss argumentationsanalys som bygger på att identifiera tes, pro- och contraargument för att besvara den primära frågeställningen och syftet för uppsatsen: Hur ställer sig de olika nationella fotbollsförbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022? Resultaten från argumentationsanalysen påvisade att en majoritet av förbunden var emot att fotbolls-VM hölls i Qatar baserat på landets övergrepp av mänskliga rättigheter. Andra förbund var antingen mer reserverade i sitt ställningstagande eller så uttalades inget ställningstagande alls. Efter att ha besvarat den första frågeställningen med resultaten från argumentationsanalysen användes olika teoretiska perspektiv som valts induktivt från tidigare forskning efter att resultaten från argumentationsanalysen fastställts. Tidigare forskningen presenterade tre olika teoretiska perspektiv som applicerades på resultatet. Resultaten på denna process användes för att besvara den andra frågeställningen: Hur förhåller sig förbunden och deras argumentation sig till mänskliga rättigheter och upprätthållandet av densamma? Svaret visade sig vara att fotbollsförbunden argumenterade i försvar för de mänskliga rättigheterna och samarbetet man förespråkade skulle också vara en bidragande faktor till att mänskliga rättigheter kan komma att spela en stor roll vid val av värdstat för mega-events i framtiden.

Nyckelord: Mänskliga Rättigheter, Fotbolls-VM 2022, mega-events, Qatar, HBTQI, Migrantarbetare, Sport, Fotbollsförbund, Sportswashing.

Abstract

This paper seeks to investigate the ongoing debate and conflict about the awarding of the FIFA World Cup 2022 to Qatar. A conflict that circuit around discrimination and abuses of human rights in Qatar and the values that the world of football stands for. The purpose of this paper is to contribute with new research involving the positions of the actual participants of the championship, the national associations. The analysis of their position was made through an argumentative analysis, an Arne Næss method with thesis, pro- and counterarguments. This method was used for the first issue of this paper: How does the different associations position themselves regarding the World Cup 2022 in Qatar? The results showed that a majority was strongly against the World Cup in Qatar 2022 due to the country's ongoing abuses of human rights. Other associations were reserved in their position and another did not take a position. After the analysis of first issue, the results were then used to answer the second issue: How does the associations arguments position themselves in regards to human rights and the protection of it? The results from the analysis were investigated with different theoretical frameworks which sought to give different angles to put the arguments to the test. The results shows that the cooperation and arguments for that cooperation do strengthen human rights in Qatar and also in terms of its position in future awards of mega-events. The associations did indeed act in the defense of human rights and in its own power did protect the respect of it.

Keywords: Human Rights, World Cup Qatar 2022, Qatar, mega-events, HBTQI, migrantworkers, sport, football associations, sportswashing.

Innehållsförteckning

1	Inledning	s.1
1.1	Bakgrundsdata	s.2
1.2	Problemformulering, syfte och frågeställningar	s.8
1.3	Material och avgränsningar	s.10
1.3.1	Primärmaterial	s.11
1.3.2	Sekundärmaterial	s.13
1.3.3	Källkritik	s.15
1.4	Definitioner	s.15
1.5	Forskningsetiska bedömningar	s.15
2	Litteraturöversikt och tidigare forskning	s.17
3	Teori och metod	s.21
3.1	Teorier	s.21
3.1.1	Sotjiperspektivet	s.21
3.1.2	Förnekelseperspektivet	s.23
3.1.3	Principperspektivet	s.24
3.2	Metod	s.27
4	Argumentationsanalys	s.28
4.1	Hur ställer sig de olika nationella fotbollsförbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022?	s.28
5	Resultat och diskussion	s.36
5.1	Resultat	s.36
5.2	Diskussion och applicering av teori	s.37
5.2.1	Applicering av Sotjiperspektivet	s.38

5.2.2	Applicering av Förnekelseperspektivet	s.38
5.2.3	Applicering av Principperspektivet	s.39
6	Sammanfattning	s.43
	Referenser	s.45

1. Inledning

Världsmästerskapen i fotboll spelas vart fjärde år på nya platser och med nya förväntningar. Fotbollen, som också kallas för ”det vackra spelet”, lockar varje världsmästerskap tusentals åskådare som varje match reser runt för att stödja sina landslag och miljoner åskådare följer matcherna på tv. Med en sådan publik och ett så stort åskådarantal är det en plats där näringsliv och andra aktörer mer än gärna vill marknadsföra sig. Det är inte alltid marknadsföringen i fotbollen som är vad man tror det är. Stater som Qatar kan vilja sända budskap om att allt är frid och fröjd och att här på deras arenor respekteras allt och alla, fast det är inte alltid sant.

När världsorganisationen för fotboll, FIFA, tilldelade Ryssland och Qatar fotbolls-VM 2018 respektive 2022 höjde många på ögonbrynen och kritiken mot tilldelningen av värdskapen var bland annat ”sportswashing”. Vad kritikerna menar är att Ryssland med homofobiska lagar och Qatar med rapporter om övergrepp av mänskliga rättigheter vill rentvå sig själva och förmedla en positiv bild av länderna genom ett värdskap av ett stort evenemang, som ett världsmästerskap i fotboll. Detta fenomen kallas för sportswashing.¹

Att världsmästerskapen i fotboll arrangeras i en stat som Qatar skapar konflikt för många. För att mästerskapen ska vara en arena för alla och en plats där alla kan delta och få uppleva fotboll, glädje och spänning. En sådan inramning kan det omöjligt skapas i ett land som diskriminerar mänskliga rättigheter och demokratiska värderingar som i Qatar. Qatar marginaliserar grupper genom en diskriminerande lagstiftning mot kvinnor, HBTQI-människor och även begränsning av rättigheter för arbetare som lett till tvångsarbete och även dödsfall under konstruktionen av fotbollsarenorna. Det scenariot är inte vad som är sedvanligt att förknippa med ett lyckligt fotbollsmästerskap, tvärtom, det scenariot skapar en konflikt.

¹ Björn Nordling, ”Vad är ”sportswashing”, *SVT*, 22 April 2021, URL: <https://www.svt.se/sport/idrottspolitik/vad-ar-sportswashing> [Hämtad: 10/8/2021].

1.1. Bakgrundsdata

Landet Qatar är en monarki och enhetsstat som är en halvö beläget i Persiska viken och gränsar till Saudiarabien. Även om reformer och en ny författning skrevs 2005 för att öka maktfördelningen i landet så kvarstår mycket av, om än inte all, makt och bestämmanderätt till landets emir och monark, Tamim bin Hamad Al Thani som har regerat sedan 2013.²

Landet har på senare år hamnat i stort fokus för andra saker än sitt statsskick. Saker och frågor som kopplas till mänskliga rättigheter, värdegrunder, exploatering av migrantarbetare och anti-demokratiskt styrelseskick. Något som människorättsorganisationer rapporterar om och i sina rapporter riktar skarp kritik mot Qatar för.

I en rapport från 2012 skriven av Human Rights Watch rapporteras det om olika alarmerande situationer för migrantarbetare i Qatar. Migrantarbetarna utgjorde 2012 ca 94% av Qatars totala arbetskraft och dem hade kommit till Qatar för att bygga arenor, hotell och infrastruktur inför mästerskapet för att nämna några projekt. Projekten som många anställdes till är för VM i Qatar 2022. En form av anställning som enligt Human Rights Watchs rapporter liknar slavarbete inom ett speciellt ”sponsringssystem” som kallas för *kafala*.

Kafala är en lokal begrepp för sponsorskap och är ett system som används mellan arbetsgivare och arbetstagare. I kort, systemet är uppbyggt som sådant att anställda är per definition ”sponsrade” av arbetsgivaren med exempelvis lön, arbetstillstånd, boende, visum med mera. Detta systemet är ett system för arbetare i hela den qatariska byggindustrin och många av migrantarbetarna rapporteras ha varit en del av människohandel, olagliga anställningar och även dödsfall som konsekvens av en ohållbar anställning, eller ett ohållbart sponsorskap. På grund av att migrantarbetare är under ett sponsorskap så är man i en större beroendeställning vilket leder till att arbetsgivare kan diktera villkoren mer fritt. Detta sponsorskap, *kafala*, har dokumenterats i flera rapporter

² Landguiden, ”Qatar”, 2021, URL: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/qatar/> [Hämtad 4/8/2021].

från människorättsorganisationer som vittnar om inhumana förhållanden för migrantarbetare.³

Andra människorättsorganisationer som Amnesty International rapporterar om tvångsarbete och exploatering av migrantarbetare i sin rapport ”World Cup of Shame”. I sin rapport så presenteras 8 punkter som vittnar om hur illa exploaterade och illa behandlade migrantarbetare i Qatar kan vara och är. Punkt 1; I rapporten så vittnas det om att för att få ett jobb som migrantarbetare krävs det en avgift. En stor del av migrantarbetarna kommer från Nepal, Bangladesh och Indien. Dem behöver betala omkring 500 amerikanska dollar för att bli rekryterade till Qatar, en summa som många arbetare ifrån dessa länder har svårt att betala vilket försätter dem i skuld och detta i sin tur leder till utsatthet. Vid ankomst till Qatar så får många migrantarbetare leva med 2; trångboddhet, undermåliga levnadsvillkor, 3; felaktiga löner i förhållande till vad som ursprungligen lovats och 4; ibland betalas inte löner ut överhuvudtaget.⁴

Frågan man kan ställa sig då är: varför lämnar man bara inte verktygen på arbetsplatsen och återvänder hem? Den frågan går att finna svar på i punkt 5 respektive 6 i rapporten och svaret är att det kan dem inte. Somliga arbetsgivare i Qatar ger inte eller förnyar inte uppehållstillstånden för migrantarbetare. Om en arbetare blir utan sådana tillstånd och papper riskerar man att fängslas eller bötfällas, varpå många migrantarbetare är rädda för att lämna arbetsplatsen. I andra scenarion kan det vara värre. Ett exempel i Human Rights Watchs rapport redogör att mångas pass dras in eller hålls av arbetsgivaren, vilket leder till ytterligare utsatthet. Man kan inte resa ut ifrån Qatar nämligen som migrantarbetare utan pass eller utresetillstånd, vilket båda tillhandahålls av arbetsgivaren vilket leder till den 7:e punkten.⁵

Många migrantarbetare vittnar om att man lever under hot. Specifikt menar dessa migrantarbetare att de upplever hot från arbetsgivaren på grund av att arbetsgivaren dikterar villkoren och arbetaren är i beroendeställning. Om man önskar att få återvända hem, få utbetalt sin lön eller andra saker som rör arbetsgivaren bör man följa och lyda

³ Human Rights Watch, ”Building a better World Cup” 12 Juni 2012, URL: <https://www.hrw.org/report/2012/06/12/building-better-world-cup/protecting-migrant-workers-qatar-ahead-fifa-2022> [Hämtad: 26/7/2021].

⁴ Amnesty International, ”World Cup of Shame”, 31 Mars 2016, URL: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2016/03/qatar-world-cup-of-shame/> [Hämtad: 4/8/2021].

⁵ Amnesty International, 31 Mars 2016, [Hämtad: 4/8/2021].

villkoren. Detta på grund av att om man skulle bli hemskickad får man inte enbart uteblivna löner, utan man får också en status som återbetalningsskyldiga för att ha lämnat sina arbeten och kontrakt i förtid. Detta är ett hot som rapporten identifierat att ha skett regelbundet mellan migrantarbetare och arbetsgivare. Slutligen till punkt 8; tvångsarbete. Amnesty:s rapport vittnar om tvångsarbete och hur ett företag som bygger Khalifa Stadium aktivt gjort sig skyldig till tvångsarbete och om man säger ifrån eller vägrar arbeta utan lön får arbetaren ovan nämnda hot införlivat, helt regelrätt enligt *kafala*.⁶

Efter Human Rights Watch och Amnesty Internationals rapporter från 2012 respektive 2016 så har utvecklingen för arbetsmarknaden i Qatar reformerats. Reformerna har förändrat bland annat att det tidigare kravet om att det krävdes en arbetsgivares medgivande till byte av arbetsplats eller resor för migrantarbetare nu inte gäller från och med 2018. Det bör tilläggas att detta tillägg enbart är tillfälligt som förlängdes i januari 2021. Utöver reformerna gällande migrantarbetares förmåga att resa, byta jobb och sluta när dem så önskar så har även minimilöner införts i Qatar. En reform som gäller både för inhemsk som immigrerad arbetskraft. Dessa är progressiva reformer motarbetar *kafalasytemet* och risken för tvångsarbete vilket välkomnas av Human Rights Watch.⁷

Även om progressiva reformer genomförts och har välkomnats av bland annat människorättsorganisationer, finns det mycket kvar att göra. Det finns många delar av *kafalasytemet* som är intakta och fortsätter att försätta migrantarbetare i en beroendeställning som skapar utsatthet och fara för exploatering. Ett exempel på detta är den juridiska statusen som migrantarbetare har, den statusen är fortfarande knuten till arbetsgivaren.

För att även om arbetare kan ansöka om att sluta tidigare, måste ansökan fortfarande godkännas av arbetsgivaren, varpå om man skulle sluta innan en sådan begäran är behandlad och godkänd riskerar man att bli efterlyst för att ha lämnat sin arbetsgivare utan tillåtelse. Detta är något som är kriminellt i Qatar och det hotet om att bli arresterad väger ännu över migrantarbetare, just på grund av arbetsgivarens makt att styra över individens, arbetarens, juridiska status i landet. *Kafalasytemet* tillåter nämligen fortfarande arbetsgivare att konfiskera pass, att förbjuda arbetaren att gå med i fack eller i

⁶ Ibid.

⁷ Human Rights Watch, "World Report 2020: Qatar", 2021, URL: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/qatar#d91ede> [Hämtad: 26/7/2021].

strejk och den ohederliga rekryteringsprocessen av arbetskraft som försätter många migrantarbetare i skuld är saker som arbetsgivare fortfarande får göra och går ostraffat i Qatar.⁸

International Labor Organization (ILO) kom med glädjande nyheter i augusti 2020 där Qatar lagt fram nya och progressiva lagar som ökade frihet och etablerande av minimilöner för arbetare och migrantarbetare. Utvecklingen av lagstiftningen för arbetsmarknaden är en del av ILOs arbete för nedmonteringen av *kafala* och för skapandet av en mer skicklig och produktiv arbetskraft i enlighet med ILOs ”Qatar’s National Vision 2030”, som är ett program av ILO med målsättning för en progressiv utveckling Qatars arbetsmarknad.⁹

Även om förhållandena för migrantarbetare har till en viss del förbättrats så finns det rapporter om dödsfall. Så sent som i februari i år rapporterade brittiska The Guardian om att över 6500 migrantarbetare har dött i Qatar sedan landet tillhandahölls värdskapet för fotbolls-VM 2022 år 2010. Detta har givit bränsle för att misstänka att detta enbart är en officiell siffra och det spekuleras att det döljer sig ett stort mörkertal av döda i samband med byggnationen av fotbolls-VMs infrastruktur.¹⁰

För att belysa ett annat område som Human Rights Watch rapporterat om så är det diskriminering mot HBTQI-personer och kvinnors begränsade rättigheter. Landet har fortfarande lagstiftning som förbjuder sodomi (homosexuellt samlag), samkönade förhållanden och samkönade äktenskap som kan ge fängelse upp till tre år. Human Rights Watch har även rapporterat om hur kvinnors rättigheter är begränsade i landets lagstiftning och man beskriver hur manliga förmyndarskap över kvinnor aktivt underminerar kvinnors självständighet. Kvinnor är skyldiga att lyda sina förmyndare och mark och om olydnad anmäls till myndigheter kan detta leda till att all finansiellt stöd, som står under förmyndaren, försvinner vilket leder till utsatthet för kvinnor. Vad som har varit aktuellt inför fotbolls-VM är också faktumet att kvinnor inte får vistas på barer

⁸ Human Rights Watch, ”World Report 2020: Qatar”, 2021.

⁹ International Labor Organization, ”Dismantling the kafala system and introducing a minimum wage mark new era for Qatar labour market”, 30 Augusti 2020, URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_754391/lang--en/index.htm [Hämtad: 9/8/2021].

¹⁰ The Guardian, ”Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded”, 23 Februari 2021, URL: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022>, [Hämtad: 5/8/2021].

och events som serverar alkohol, något som förhindrar kvinnors deltagande på fotbollarenorna.¹¹

Det har varit debatter och anklagelser om *sportswashing*, sportstvätt, i samband med stora internationella event. Kritiken och användningen av begreppet *sportswashing* har använts för att beskriva idrottsevenemang som OS i Kina, Ryssland, Brasilien och fotbolls-VM i Ryssland och Qatar. BBC beskriver bakgrunden i kort så här;

”//...//host of countries have long been accused of hosting sport to help furnish their image abroad, normalise their regimes, and divert attention from questionable human rights records. As a form of 'soft power'”¹²

Sportswashing är vad många kritiker till fotbolls-VM i Qatar anklagar FIFA att hjälpa Qatar att genomföra. Med *sportswashing* menas att Qatar genom soft power, exempelvis pengar, agerar värd för stora event med stor mediatäckning. Genom att hålla sådana event vill man demonstrera en bild av att landet utvecklas väl, landet mår bra och är moderniserat jämfört med en historisk bild av landet till nackdel för eventuella brott för mänskliga rättigheter. Exempelvis så pratar man om att korruption var faktorn varför Ryssland och Kina tilldelades värdskapet för fotbolls-VM respektive sommar OS i en ren akt av *sportswashing*.¹³

Sedan tilldelningen av fotbolls-VM gavs till Ryssland 2018 och Qatar 2022 så har som tidigare nämnt mycket kritik uppstått för att länderna som tilldelats mästerskapen inte delar en värdegrund många länder och medlemsförbund till FIFA vill ställa sig bakom. Att FIFA sagt sig kämpa mot rasism och diskriminering i alla dess former utgör än mer grund till kritiken för tilldelningen av värdskap till länder som inte delar eller efterlever den värdegrunden.¹⁴

¹¹ Human Rights Watch, ”World Report 2020: Qatar”, 2021.

¹² Roan Dan, ”Human rights & ”sportswashing”: Why Joshua v Ruiz II in Saudi Arabia is so controversial”, *BBC*, 6 December 2019, URL: <https://www.bbc.com/sport/boxing/50683816>, [Hämtad: 26/7/2021].

¹³ Roan, *BBC*, 2019.

¹⁴ FIFA, ”Stop Racism. Stop Violence.”, 2 Juni 2020, URL: <https://www.fifa.com/about-fifa/organisation/media-releases/stop-racism-stop-violence>, [Hämtad: 11/8/2021].

År 2018 bestämde sig FIFA för att skriva en uppdaterad och reformerad stadga som kallas för ”FIFA Code of Ethics”. I den så går det att läsa i inledningen av stadgan och dess definitioner att;

”FIFA events: any event, including but not limited to FIFA Congress, Council or committee meetings, FIFA competitions, as well as any other event that is within FIFA’s authority or organised by FIFA.”¹⁵

Alltså, inför fotbolls-VM i Qatar 2022 så gäller stadgan för exempelvis Qatar som värdstat och deras representanter. Tidigare har vi tagit del av rapporter hur HBTQI-personer, kvinnor och migrantarbetare på olika sätt varit utsatta, diskriminerade eller på annat sätt inte fått sina mänskliga rättigheter respekterade. I stadgans §22 Art.1 är en av anledningarna till varför kritiken lyfts mot hur FIFA kan hålla ett mästerskap med sina värdegrunder i ett land som Qatar. Paragrafen och artikeln lyder såhär;

”Persons bound by this Code shall not offend the dignity or integrity of a country, private person or group of people through contemptuous, discriminatory or denigratory words or actions on account of race, skin colour, ethnicity, nationality, social origin, gender, disability, language, religion, political opinion or any other opinion, wealth, birth or any other status, sexual orientation or any other reason.”¹⁶

Med denna bakgrund och historik som involverar Qatar och rapporterna om att mänskliga rättigheter inte respekteras i landet. Med FIFA och deras kontroversiella ageranden i förhållande till deras värdegrunder och deras utdelning av värdskap har skapat en besvikelse, missnöje och apati emot att fotbolls-VM hålls i Qatar 2022 och grund för debatt och konflikt.

¹⁵ FIFA, *FIFA Code of Ethics* 2018 edition, 2018, Zurich, Schweiz, URL: <https://digitalhub.fifa.com/m/5ec414a3940bac07/original/uemlkcy8wwdtll6sy3j-pdf.pdf> [Hämtad: 2/8/2021]

¹⁶ Ibid.

1.2. Problemformulering, Syfte & Frågeställning

Ett ämne, eller hobby, jag brinner för är fotboll. Kärleken och uppskattningen av sporten har på senare år kommit att utmanas av hur sporten har utvecklats och vilka vägval beslutsfattare inom sporten har gjort. När jag säger utveckling så menar jag att fotbollens maktavares och befattningshavares återkommande fiaskon med rapporter om korrup-tion och anti-demokratiska vägval som lägger grunden för hur och var sportens största tävlingar tar vid och plats. Framförallt så har vägval och handlingar från olika ledare ifrån de största och ledande organisationerna inom fotboll FIFA och UEFA, lämnat en dålig eftersmak för många fotbollsfans i världen och även för mig.

Så sent som i det försenade Europamästerskapet i fotboll 2020, som hölls 2021, så blev det för det första en debatt gällande resande mellan olika länder under den pågående coronapandemin. En debatt som involverade smittorisk, säkerhet och även miljöfrågan. Argument kritiker använde för att trycka på att det rationella hade varit att hålla mästerskapet med mycket mindre antal värdstäder än vad som gjordes.

Senare så blev regnbågsflaggan och rättigheter för HBTQI-personer en stor fråga och debatt på grund av att UEFA valde att göra ett vägval som var politiskt och enligt många motsägelsefullt. Ungern var en värdnation och deltagare i mästerskapet och hade lagt fram nya lagar riktade mot homosexuella som kritiker ansåg vara direkt anti-demokratiska, kränkande mot mänskliga rättigheter och diskriminering av HBTQI-män-skor. Istället för att stå upp för icke-diskriminering så valde UEFA Ungerns sida när Tyskland ville visa solidaritet för HBTQI-människor och mänskliga rättigheter genom att flagga med regnbågens färger. Ett beslut som innebar att Tyskland fick sin begäran avslagen av UEFA på grund av politiska skäl menade UEFA.¹⁷

Detta är bara ett exempel på hur UEFA och FIFA har agerat på senare tid. Man säger sig stå upp för mänskliga rättigheter och icke diskriminering men resultaten är slående motsägelsefulla i sin ageranden. Man fortsätter att göra fans och andra som står upp för mänskliga rättigheter besvikna genom vägval och beslut som går emot alla värderingar man säger sig vilja upprätthålla. Vilket leder till uppsatsens fokus- och pro-

¹⁷ BBC, "Euro 2020: Fans make pro-LGBT protest at Germany-Hungary football game", 23 Juni 2021, URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-57570472> [Hämtad: 26/7/2021].

blemområde, värdskapet för fotbolls-VM i Qatar 2022. Ett mästerskap, likt Rysslands, många misstänker tilldelades igenom korruption och förhandlingar bakom lykta dörrar.

Oavsett hur mästerskapet tilldelades så kvarstår faktum, Qatar likt Ungern och Ryssland upprätthåller inte mänskliga rättigheter och än mindre respekterar dem. Rapporter varnar för hur migrantarbetare aktivt diskrimineras och vars rättigheter begränsas. Hur kvinnoförtryck och diskriminering emot HBTQI-personer finns i Qatars lagstiftning lyfter frågan för många hur ett fotbolls-VM kunde tilldelas ett sånt land. Många kallar på hårda åtgärder från FIFA mot Qatar, och mot båda, medan andra är mer reserverade i sin kritik.

Den här uppsatsens syfte är att analysera hur fotbollsförbund från olika länder ställer sig till mästerskapet i Qatar och hur man bäst bör värna om mänskliga rättigheter och rättigheterna för migrantarbetare, kvinnor och HBTQI-personer. Anledningen till att analysen och syftet för uppsatsen orienteras kring fotbollsförbund är för att det är fotbollsförbunden och landslagen som aktivt deltar i mästerskapet. Utöver förbundets deltagande och representation av nationerna så ansvarar förbunden för tusentals fotbollsutövare i sina respektive länder, vilket gör dem till samhällsaktörer med stort ansvar för att upprätthålla samhällets och fotbollens värderingar i allt man tar sig för.

Med hjälp av officiella ställningstaganden, uttalanden och kommunikationer från de olika förbunden är syftet att analysera fotbollens och förbundens roll mellan idrottsevenemang, mänskliga rättigheter och demokratiska värden. Genom en argumentationsanalys kommer uppsatsen att kunna identifiera retoriken och argumenten som olika europeiska fotbollsförbund använder för att beskriva sin hållning till fotbolls-VM i Qatar 2022.

Därefter kommer resultaten från argumentationsanalysen att analyseras med hjälp av teoretiska verktyg för att ge så stort djup i analysen som möjligt med olika infallsvinklar och för att besvara frågeställningarna. Frågeställningarna som denna uppsats ämnar att besvara är:

- 1) *Hur ställer sig de olika nationella fotbollsförbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022?*
- 2) *Hur förhåller sig förbunden och deras argumentation sig till mänskliga rättigheter och upprätthållandet av densamma?*

1.3. Material och avgränsningar

I linje med uppsatsens syfte att undersöka hur olika europeiska nationella fotbollsförbund argumenterar och ställer sig till fotbolls-VM i Qatar 2022 är primärmaterialet hämtat direkt från fotbollsförbunden och deras officiella kanaler. Avgränsningen och primärmaterialet är direkt hämtade från fotbollsförbundens uttalanden, pressmeddelanden eller annan officiell kommunikation från respektive officiella kanaler för att på bästa sätt representera de olika förbundens officiella ställningstaganden. Allt primärmaterial är publicerade eller senast uppdaterat mellan åren 2018-2021.

Återigen så är syftet med valet av primärmaterial som sådant att det skall kunna återspegla och representera en officiell hållning från de olika fotbollsförbunden gällande fotbolls-VM i Qatar i relation till mänskliga rättigheter. Genom att primärmaterialet är direkt kopplat till förbunden undviker man individuella och subjektiva ställningstaganden för att istället få en officiell och rättvis bild av vad organisationen och förbundet faktiskt tycker och resonerar. Detta är också för att bidra till forskning inom området och debatten av fotbolls-VM som idag till mestadel består av enskilda utlåtanden och inte officiella hållningar från fotbollsförbund som faktiskt bär ett stort ansvar, större än enskilda individer. Med det sagt så är primärmaterialet av vikt för forskningen av debatten inför fotbolls-VM i Qatar 2022 genom analys av hur de olika nationella förbunden argumenterar och förhåller sig i relation till mästerskapet.

Förhoppningen med primärmaterialet var att det skulle kunna finnas en större spridning och officiella uttalanden gällande fotbolls-VM i Qatar från fler nationella fotbollsförbund än vad som finns presenterat i uppsatsen. Det är värt att anmärka att sökning av primärmaterialet sträckte sig till Asiatiska, Nordamerikanska och Sydamerikanska fotbollsförbund i linje med uppsatsens syfte att analysera fler nationella fotbollsförbund med offentligt publicerade hållningar för fotbolls-VM i Qatar och mänskliga rättigheter.

Beklagligt nog så var sådant material inte tillgängligt eller så fanns det men var otillgängligt på grund av språk eller andra anledningar som inte kan besvaras utan vidare studier i det området. Detta har lett till färre antal fotbollsförbund och deras ställningstaganden representerade än vad som initialt var tänkt.

1.3.1. Primärmaterial

Primärmaterialet för denna uppsats består av fem stycken officiella publiceringar från fem olika nationella fotbollsförbund. De olika publiceringarna har släppts av Svenska fotbollsförbundet (SvFF), Deutcher Fussball-Bund (DFB), Norges Fotballforbund (NFF), The Football Association (FA) och Dansk Boldspil-Union (DBU). Sammanställningar på publiceringarna och presentationer följer härafter.

- SvFF, ”SvFF om VM i Qatar”, Svenskfootball.se, 2021.¹⁸

Det svenska fotbollsförbundet går ut i ett officiellt uttalande med svar på vanliga frågor förbundet fått i samband med fotbolls-VM i Qatar 2022. Förbundets uttalande och svaren på frågorna återger förbundets ställningspunkt i många avseenden av mästerskapet och rapporterna om att mänskliga rättigheter har brutits i samband med förberedelserna av mästerskapet. Uttalandet är ett officiellt meddelande från det Svenska fotbollsförbundet och är ett officiellt uttalande med förbundets ställningstaganden.

- Deutcher Fussball-Bund, ”Keller: We must and will continue to make our voices heard”, dfb.de, 2021.¹⁹

Det tyska fotbollsförbundets ordförande Fritz Keller går ut i ett officiellt uttalande för det tyska fotbollsförbundet och ger förbundets syn på frågor gällande fotbolls-VM i Qatar. Keller uppmuntrar det tyska fotbollsförbundets aktiva kamp för mänskliga rättigheter och att det fortsätter. Keller berömmar också tyska spelares egna initiativ för att lyfta fram mänskliga rättigheter genom politiska budskap och manifestationer. Uttalandet är ett officiellt budskap från det tyska fotbollsförbundet publicerat på deras officiella hemsida.

¹⁸ Svenska Fotbollsförbundet, ”SvFF om VM i Qatar”, 23 Mars 2021, URL: <https://www.svenskfootball.se/nyheter/landslag/2021/03/svff-om-vm-i-qatar/> [Hämtad: 27/6/2021].

¹⁹ Deutcher Fussball-Bund, ”Keller: We must and will continue to make our voices heard”, 26/3/2021, URL: https://www.dfb.de/en/news/detail/keller-we-must-and-will-continue-to-make-our-voices-heard-225807/?no_cache=1&cHash=f6c3c4a4c52d192ef4c69e71a2195a3d [Hämtad: 1/7/2021].

- Norges Fotballforbund, ”Fotbolls-VM Qatar 2022”, fotball.no, 2021.²⁰
Under fliken ”*Samfunnsansvar og verdier*” (översatt till samhällsansvar och värderingar) så finner man en sammanställning på det norska fotbollsförbundets syn på fotbolls-VM i Qatar 2022 och besvarar frågor där förbundet argumenterar för sin ståndpunkt i relation till mästerskapet. I sammanställningen så framgår det också hur förbundet aktivt arbetar och har gjort för att stärka att reformer i enlighet med mänskliga rättigheter genomförs och att värderingarna upprätthålls. Sammanställningen är det norska fotbollsförbundets officiella hållning i frågan om fotbolls-VM i Qatar och hämtad från deras officiella hemsida.
- The Football Association, ”Greg Clarke gave speech at LGBT history month reception at Wembley”, thefa.com, 2018.²¹
Styrelseledamoten Greg Clarke i det engelska fotbollsförbundet uttalar sig om HB-TQI-frågor och fotbolls-VM i Qatar. Uttalandet är publicerat som officiellt inlägg på det engelska fotbollsförbundets hemsida och Clarke argumenterar om kontroverser med fotbolls-VM i Qatar i HBTQI-frågor samt positiva argument för varför fotbolls-VM kan utveckla Qatar. Uttalandet är publicerat på det engelska fotbollsförbundets officiella hemsida.
- Dansk Boldspil-Union, ”DBU ØGER PRES PÅ FIFA FOR AT SKABE BEDRE MENNESKERETTIGHEDER I QATAR”, dbu.dk, 2021.²²
Det danska fotbollsförbundets president, Jesper Møller, och exekutiva chefen för fotbollsförbundet, Jakob Jensen skriver ett öppet brev till FIFA med krav och kritik mot fotbolls-VM i Qatar 2022 och argumenterar för att FIFA uppfyller kraven presenterade i brevet. Brevet lyfter fram bland annat frågor utredningar om antalet döda i sam-

²⁰ Norges Fotballforbund, ”Fotbolls-VM i Qatar 2022”, 2021, URL: <https://www.fotball.no/fotballens-verdier/fotball-vm-i-qatar-2022/#Toppen> [Hämtad: 1/7/2021].

²¹ The Football Association, ”Greg Clarke gave speech at LGBT history month reception at Wembley”, 23 Februari 2018, URL: <https://www.thefa.com/news/2018/feb/21/greg-clarke-lgbt-speech-wembley-210218> [Hämtad 28/7].

²² Dansk Boldspil-Union, ”DBU ØGER PRES PÅ FIFA FOR AT SKABE BEDRE MENNESKERETTIGHEDER I QATAR”, 26 April 2021, URL: <https://www.dbu.dk/nyheder/2021/april/dbu-oeger-pres-paa-fifa-for-at-skabe-bedre-menneskerettigheder-i-qatar/> [Hämtad: 13/7/2021].

band med byggarbete inför fotbolls-VM. Brevet handlar även om fler och mer progressiva reformer för arbetares rättigheter, säkerställa att mänskliga rättigheter garanteras för alla faciliteter av fotbolls-VM före, under och efter turneringen. Brevet är ett officiellt ställningstagande för det danska fotbollsförbundet och publicerades på deras hemsida.

1.3.2. Sekundärmaterial

I denna uppsats har sekundärmaterialen kommit att bestå av Human Rights Watch (HRW), Amnesty International (AI), International Labor Organization (ILO), Fédération Internationale de Football Association (FIFA), British Broadcasting Corporation (BBC) och The Guardian för att nämna några. Materialet från dessa och andra har valts ut för att utgöra bakgrunden i avsnitten *Inledning*, *Bakgrundsdata*, *Problemformulering*, *Syfte och Frågeställningar* och själva introduktionen till uppsatsens forskningsområde och syfte. Valet har fallit på dessa källor och material på grund av min bedömning att dessa är tillförlitliga, objektiva och etablerade källor som förhåller sig till uppsatsens område och syfte. Allt sekundärmaterial är hämtat inom tidsperioden 2012 till 2021. All sekundärmaterial kommer att presenteras nedan kort i punktform.

- SVT, ”Vad är ”sportswashing?””, 22 April 2021.²³
- Landguiden, ”Qatar”, 2021.²⁴
- Human Rights Watch, ”Building a better World Cup” 12 Juni 2012.²⁵

²³ Björn Nordling, ”Vad är ”sportswashing?”, *SVT*, 22 April 2021, URL: <https://www.svt.se/sport/idrottspolitik/vad-ar-sportswashing> [Hämtad: 10/8/2021].

²⁴ Landguiden, ”Qatar”, 2021, URL: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/qatar/> [Hämtad 4/8/2021].

²⁵ Human Rights Watch, ”Building a better World Cup” 12 Juni 2012, URL: <https://www.hrw.org/report/2012/06/12/building-better-world-cup/protecting-migrant-workers-qatar-ahead-fi-fa-2022> [Hämtad: 26/7/2021].

- Amnesty International, "World Cup of Shame", 31 Mars 2016.²⁶
- Human Rights Watch, "World Report 2020: Qatar", 2021.²⁷
- International Labor Organization, "Dismantling the kafala system and introducing a minimum wage mark new era for Qatar labour market", 30 Augusti 2020.²⁸
- The Guardian, "Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded", 23 Februari 2021.²⁹
- Roan Dan, "Human rights & "sportswashing": Why Joshua v Ruiz II in Saudi Arabia is so controversial", *BBC*, 6 December 2019.³⁰
- FIFA, "Stop Racism. Stop Violence", 2 Juni 2020.³¹
- FIFA, *FIFA Code of Ethics* 2018 edition, 2018, Zurich, Schweiz.³²

²⁶ Amnesty International, "World Cup of Shame", 31 Mars 2016, URL: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2016/03/qatar-world-cup-of-shame/> [Hämtad: 4/8/2021].

²⁷ Human Rights Watch, "World Report 2020: Qatar", 2021, URL: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/qatar#d91ede> [Hämtad: 26/7/2021].

²⁸ International Labor Organization, "Dismantling the kafala system and introducing a minimum wage mark new era for Qatar labour market", 30 Augusti 2020, URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_754391/lang--en/index.htm [Hämtad: 9/8/2021].

²⁹ The Guardian, "Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded", 23 Februari 2021, URL: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022>, [Hämtad: 5/8/2021].

³⁰ Roan Dan, "Human rights & "sportswashing": Why Joshua v Ruiz II in Saudi Arabia is so controversial", *BBC*, 6 December 2019, URL: <https://www.bbc.com/sport/boxing/50683816>, [Hämtad: 26/7/2021].

³¹ FIFA, "Stop Racism. Stop Violence.", 2 Juni 2020, URL: <https://www.fifa.com/about-fifa/organisation/media-releases/stop-racism-stop-violence>, [Hämtad: 11/8/2021].

³² FIFA, *FIFA Code of Ethics* 2018 edition, 2018, Zurich, Schweiz, URL: <https://digitalhub.fifa.com/m/5ec414a3940bac07/original/uemlky8wwdtlll6sy3j-pdf.pdf> [Hämtad: 2/8/2021].

- BBC, ”Euro 2020: Fans make pro-LGBT protest at Germany-Hungary football game”, 23 Juni 2021.³³

1.3.3. Källkritik

Källkritiken som kan lyftas fram är att material från norska och danska sidorna är översatta med Google translate och kan tolkas fel. Detta på grund av översättningar som möjligen kan förbise uttryck i folkmun eller andra variationer som kan ge fel information till den som tolkar översättningen.

Även om primärmaterialet är enbart från fotbollsförbund och officiellt material måste kritik och ett medvetande om att förbunden kan och behöver inte ge en sanningsenlig bild. Varför det är en kritik är på grund av bristen på variation i primärmaterialets ursprung. Majoriteten av primärmaterialet är hämtat från främst Nordiska fotbollsförbund och sedan Europeiska fotbollsförbund. Dessa kan också ses som typiskt västerländska och därför också ha argument som är typiskt västerländska.

1.4. Definitioner

I litteraturen och materialet finns det flertalet olika benämningar på samma sak. Mega-events, idrottsevenemang, stora sportsliga events går alla under mega-events för denna uppsats. Även mästerskapet för uppsatsens syfte och fokusområden, världsmästerskapet i fotboll Qatar 2022 kallas även för World Cup Qatar 2022, VM i Qatar 2022 med mera men kommer att för denna uppsats samlas under termen fotbolls-VM i Qatar 2022.

1.5. Forskningsetiska bedömningar

Denna uppsats och materialet i uppsatsen är inte i behov en behandling med forskningsetiska bedömningar av den anledningen att allt material som behandlas är officiellt ma-

³³ BBC, ”Euro 2020: Fans make pro-LGBT protest at Germany-Hungary football game”, 23 Juni 2021, URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-57570472> [Hämtad: 26/7/2021].

terial. Materialet som är hämtat är publikationer som finns tillgängliga offentligt med offentliga författarnamn och organisationer på all material.

2. Litteraturoversikt och tidigare forskning

Nedan kommer tidigare forskning presenteras som genomförts inom relevanta områden för uppsatsens syfte. Områden och teman som behandlas i detta avsnitt är mänskliga rättigheter kopplats till stora idrottsevenemang, FIFA, fotbolls-VM i Qatar, arbetsmarknaden i Qatar, arbetsmarknadsreformer i Qatar, OS i Sotji i relation till mänskliga rättigheter, diskriminering av HBTQI-människor för att nämna några. Samtliga forskningar presenterade nedan kan komma att utgöra en grund för de teoretiska perspektiven som kommer att appliceras på resultaten av argumentationsanalysen. Teoriernas beskrivning och framtagandet av de teoretiska perspektiven kommer att beskrivas djupare i avsnittet *Teori & Metod*.

I tidigare forskning så bidrar Sarath K. Ganji i sin artikel ”Leveraging the World Cup: Mega Sporting Events, Human Rights Risk, and Worker Welfare Reform in Qatar”. Artikeln fördjupar sig inom olika områden som internationella idrottsmästerskap, mänskliga rättigheter, arbetares välfärd och Qatar. Saraths forskning utforskar huruvida Qatars värdskap i fotbolls-VM faktiskt kan innebära en positiv utveckling för arbetarreformer som ett arv ifrån fotbolls-VM och inte enbart en katastrof för mänskliga rättigheter. För att nå fram till sina resultat så använde sig Sarath av en tvåvägs ansats till frågeställningen och den första ansatsen innebar att först etablera vilka välfärdspåblem som finns i landet med hjälp av att ta fram en så kallad *migrationscykel*. Cykeln representerar relationen mellan individuella migranter och systemet för arbetsmigration i landet där cykeln börjar när individen betänker ett arbete utomlands och cykeln slutar i migrantarbetarens potentiella återkomst till hemlandet.³⁴

Sarath understryker att cykelns början och slut inte ensamt i migrantarbetarens dödsfall på arbetsplatserna utan att det är ett mycket mer utpräglat, utspridd och systematiskt missbruk av arbetskraften som resulterar i detsamma. Resultaten av cykeln och

³⁴ Sarath K Ganji, ”Leveraging the World Cup: Mega Sporting Events, Human Rights Risk, and Worker Welfare Reform in Qatar”, *Journal on Migration and Human Security*, Vol. 4, Nr. 4, 2016, s.221.

den första ansatsen påvisar att den breda och utspridda mönstret av missbruket av arbetares välfärd är så mycket större än cykeln representerar. Detta mönster måste brytas innan progressiva reformer av arbetsmarknaden kan ha önskad verkan.³⁵

Till den andra ansatsen så gör studien antagandet att arbetares välfärd är en fråga som ligger mellan näringsliv och mänskliga rättigheter. Alltså att ämnet ligger inom ramen för bådadera och är relevant som en fråga i korsningen eller mötet av dem två. Att det är så är för att stora evenemang inom sport som exempelvis fotbolls-VM är ofta inriktade på att lyfta regional utveckling och för att pådriva framfarten för internationella värderingar och principer. Därför så bygger den andra ansatsen på UN Guiding Principles of Business and Human Rights och menar på att den erbjuder en god grund för att analysera hur näringsliv samt mänskliga rättigheter kan båda gynnas av en progressiv reform av arbetares välfärd. Utöver en progressiv utveckling så påpekar Sarath att denna utveckling är av intresse för både stat som näringsliv.³⁶

Resultaten från Saraths forskning leder till att rekommendera fyra steg för att uppnå positiva, progressiva och framförallt hållbara lösningar för Qatars arbetsmarknad. De fyra stegen involverar staten där arbetaren kommer ifrån, nongovernmental organizations (NGOs), internationella organisationer och officiella tjänstemän från Qatar och stegen är som följer;

- i) framtagandet av en lista med organisationer som erbjuder förmedling av arbetskraft som åtar sig att följa en etisk rekryteringsprocess,
- ii) erbjudande av lågräntelån för migranter som söker arbete och anställning i Qatar,
- iii) etableringen av ett center som förser nyanlända migrantarbetare med information och hanterar deras ärenden och frågor,
- iv) skapandet av en myndighet och träningsprogram som hjälper migrantarbetare att återvända hem efter arbete i Qatar.³⁷

³⁵ Ibid., s.221.

³⁶ Ibid., s.221-222.

³⁷ Ibid., s.222.

Annan forskning inom området för denna uppsats är John Hornes studier om ”Understanding the denial of abuses of Human Rights connected to sports mega-events”. I sin forskning så undersöker Hornes hur akademiker väger positiva och negativa konsekvenser med så kallade ”mega-events”. Även om akademiker genomför den typen av avvägningar och forskningar så finns det en generell konsensus om att sådana analyser inte bidrar med en enkel ”panacea” eller ”universalmedel”.

Artikeln undersöker varför mega-events existens inte har större motstånd än för närvarande, med tanke på att sådana events ofta skadar lokalbefolkning och bryter mot mänskliga rättigheter på olika sätt. Artikeln använder sig utav teorier från Stanley Cohen som behandlar relationen och politiken mellan förnekelse och erkännande med fokus på rollen som akademiker, NGOs och media har i den relationen.³⁸

Hornes artikel lyfter fram och beskriver problemen med exponering, bemötande och förändringen av dessa människorättsbrott som mega-events tenderar att orsaka lokalbefolkningen. Även om många resultat presenterade i artikeln uppåddar oro menar Hornes att det finns god grund för optimism. Artikelns resultat lyfter fram att nya tillvägagångssätt och strategier för att förebygga människorättsbrott i samband med sportlika mega-events är på väg.³⁹

För att fortsätta så har tidigare forskning kring tidigare mega-events lagt grund för denna uppsats bakgrundsdata. Derek Van Rheenen har skrivit en artikel som heter ”A skunk at the garden party: the Sochi Olympics, state-sponsored homophobia and prospects for human rights through mega sporting events”.

Dereks artikel undersöker möjligheten för internationella mega-events att fungera som plattform och motor för utrikespolitik och internationella mänskliga rättigheter. Uppsatsen forskar och analyserar rysk lagstiftning och hur anti-HBTQI-lagar aktivt bemöts med bojkotter, politiska utspel och andra symboliska protester från det internationella samfundet mot sådan lagstiftning samt vad detta kan ge för resultat. Denna fallstudie utgör en god grund för forskning inom liknande områden vad gäller rättigheter

³⁸ John Horne, ”Understanding the denial of abuses of human rights connected to sports mega-events”, *Leisure Studies*, 37:1, 2018, 11-21, DOI: <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080/02614367.2017.1324512>, s.11.

³⁹ *Ibid.*, s.11.

för värdskap av stora mega-events, mänskliga rättigheter och socialt ansvar i samband med mega-events, liksom fotbolls-VM i Qatar 2022.⁴⁰

Mer forskning som behandlar teman som fotbolls-VM, mega-events och FIFA gör en bok översatt och skriven av Eduardo Alberto Cusce Nobre med titeln ”The 2014 FIFA World Cup in Brazil”. Nobres bok och första kapitel försöker ge en förståelse och förklaring för vilket inflytande fotbolls-VM hade i utvecklingen av Brasiliens städer efter fotbolls-VM 2014.

Nobre undersöker relationen mellan FIFA och Brasilien och hur processen för att erhålla värdskapet kan ha sett ut. Slutligen så presenterar Nobre de slutgiltiga resultaten av fotbolls-VM i ett ”Responsibility Matrix” perspektiv där mängden offentliga och privata medel utgjorde investeringarna för fotbolls-VM och samhällets reaktion på investeringarna. Detta kan vara värdefullt i att förstå hur relationen mellan Qatar, FIFA och andra deltagarländer som olika fotbollsförbund kan se ut och hur offentliga och privata medel kan bäst påverka Qatars samhälle i längden.⁴¹

Till sist, artikeln ”Mega Sporting Events Procedures and Human Rights: Developing an Inclusive Framework” skriven av Abby Meaders Henderson behandlar utvecklingen av mega-events, FIFA och IOC i relation till mänskliga rättigheter.

Hendersons artikel belyser hur mänskliga rättigheter inkorporeras mer och mer i FIFAs och IOCs men även om så är fallet så påvisar Henderson hur ofta mänskliga rättigheter för lokalbefolkningen i värdländer för dessa mega-events alltså oftast inte respekteras och aktivt bryts mot. Hendersons artikel bidrar med en fallstudie om Brasiliens som kompletterar Nobres bok och material som undersökts inför denna uppsats.

Henderson belyser även olika teorier och förhållningssätt som kan användas för uppsatsen analys och teori, i synnerhet Ruggies guidande principer med rekommendationer till FIFA för inkorporering av mänskliga rättigheter i FIFAs ramverk.^{42,43}

⁴⁰ Derek Van Rheenen, ”A skunk at the garden party: the Sochi Olympics, state-sponsored homophobia and prospects for human rights through mega sporting events”, *Journal of Sport & Tourism*, Vol. 19, No. 2, 2014, 127-144, s.127.

⁴¹ Nobre, Eduardo Alberto Cusce. (red.), *Sports Mega-Events and Urban Legacies The 2014 FIFA World Cup, Brazil*, Springer International Publishing, Cham, 2017, kapitel 1.

⁴² Henderson, Abby, MEGA SPORTING EVENTS PROCEDURES AND HUMAN RIGHTS: DEVELOPING AN INCLUSIVE FRAMEWORK, *American Indian Law Review*, 41(2), 2017, 367-407, s. 368.

⁴³ *Ibid.*, s. 377.

3. Teorier och metod

3.1. Teorier

Under detta avsnitt kommer olika teorier och deras diverse perspektiv att behandlas och presenteras. Samtliga teorier är hämtade ifrån tidigare forskning presenterad under avsnittet *Litteraturöversikt och tidigare forskning* och inspirerade av resultaten av *argumentationsanalys*. Att ta fram teori eller teorier på samlad data från tidigare forskning och det som har ”dykt upp” från tidigare forskning i kombination med uppsatsens argumentationsanalys kallas för induktivt utvecklade teorier. I det här fallet har valet av teorier hämtats från resultaten och ramverk från tidigare forskning baserat på resultat och olika teman som inspirerats av resultaten från argumentationsanalysen.⁴⁴

Nedan följer de olika teoretiska perspektiven som induktivt har tagits fram för att besvara den andra frågeställningen: *Hur förhåller sig förbunden och deras argumentation sig till mänskliga rättigheter och upprätthållandet av densamma?*

3.1.1. ”Sotjiperspektivet”

Van Rheeën presenterar liberal internationalism eller som kritiker kallar för liberal interventionism. Liberal internationalism betyder att stater skall värna om jämlikhet mellan individer och stater som inte gör så skall bemötas med motstånd och handlingskraft för att utkräva ansvar. Efter att en liberal stat lobbade en icke liberal stat till att värna om sådana värden och fått till reformer som en liberal stat kan stå bakom är ett av målen och tillvägagångssätten med liberal internationalism.⁴⁵

⁴⁴ Lotte Rienecker & Peter Stray Jørgensen, 2018, *Att skriva en bra uppsats*, 4:e uppl, Samfundslitteratur & Liber AB, Stockholm, s. 172.

⁴⁵ Van Rheeën, 2014, s. 132.

Van Rheenen resultat visar att bojkottar av mega-events kan faktiskt gynna mer än missgynna stater man försöker straffa med bojkott, som exempelvis i Ryssland och hotet om bojkott mot OS i Sotji i motstånd till Rysslands nya anti-homosexuella lagar.⁴⁶

Skunken i trädgårdsfesten kan användas som metafor på flera sätt menar Van Rheenen och det ett sätt kan användas för att lyfta fram hur västerländsk kultur och internationell liberalism aktivt tar på sig rollen som försvarare av mänskliga rättigheter. Skunken i dess negativa bemärkelse är att något som uppfattas som försvar av mänskliga rättigheter kan också uppfattas som liberal interventionism som kritiserar värdlandets kultur och sätt att leva. En teori och slutsats baserat på Van Rheenens fallstudie gör är att Putin och Ryssland kan uppleva att skunken i metaforen är västerländska stater och det internationella samfundet för att dessa använder sig av liberal interventionism i syfte att tvinga på Ryssland andra värden än deras egna.⁴⁷

Även om det har varit en begränsad progressiv utveckling i Ryssland sedan OS i Sotji vad gäller acceptans av homosexuella och anti-homosexuell lagstiftning så visar Van Rheenens studier på att liberal internationalism, eller interventionism beroende på perspektiv, att offentliga ställningstaganden för liberala värden som mänskliga rättigheter aktivt bidrar till mer noggrannhet vad gäller valet av värdstäder eller värdländer. Däremot kanske inte alltid till en ökad lokal utveckling av liberala värden och upprätthållande av mänskliga rättigheter. Vad detta teoretiska perspektiv bidrar med är ett verktyg för hur man kan bedöma nationella fotbollsförbundens ställningstaganden gentemot en stat och vad man kan förvänta sig för utveckling i staten i fråga av dessa ställningstaganden.⁴⁸

Tyvärr är det inte möjligt att se om den liberala internationalismen eller Sotjiperspektivet kan ge hållbara och långsiktiga resultat i själva målstaten för liberala värden och mänskliga rättigheter. Dels för att Sotjiperspektivet och Van Rheenen inte kunnat bevisa en sådan utveckling i sin fallstudie av Ryssland men också för att det är för tidigt att uttala sig för Qatar då fotbolls-VM arrangeras 2022.

⁴⁶ Ibid., s.134.

⁴⁷ Ibid., s.139.

⁴⁸ Ibid., s.139.

3.1.2. Förnekelseperspektivet

Detta teoretiska perspektiv är hämtat från Hornes forskning som handlar om hur förnekelse måste bemötas. Hornes lyfter fram att på senare år har antalet värdstäder och ansökningar om värdskap för länder och städer minskat efter att mega-events tidigare retorik om garanterad utveckling i samband med mega-events har ifrågasatts och fördömts.⁴⁹

Varför det ifrågasatts och fördömts är för att det ofta förekommer människorättsbrott i samband med mega-events varpå att ett ökat uppmärksammande av mänskliga rättigheter har inte bara påverkat organisationers val av värdskap men omvärldens vilja att brott mot mänskliga rättigheter inte förnekas till förmån för att mega-events ska kunna arrangeras. Hornes resultat visar på att mer forskning kring mega-events bidrar med att ge en röst åt marginaliserade grupper som tidigare inte hade fått sin röst hörd. Tvärtom hade mästerskapets plattform kunnat drunkna i ”astroturfing” vilket är när reklam eller propaganda döljer sig i en falsk gräsrotsrörelse. Eller så hade mästerskapets plattform varit måltavla för annan politisk kampanj eller reklam. För att om mega-events används som plattform för ”astroturfing” så har dem en så kallad ”glocal” påverkan. Alltså lokala liksom globala konsekvenser, dessa kan vara positiva eller negativa beroende på hur eller om ”astroturfing” blir till.⁵⁰

Så, förnekelseperspektivet som jag har döpt Hornes resultat och teoretiska perspektiv till i denna uppsats grundar sig i att om omvärlden inte forskar, kritiserar eller uppmärksammar brott mot mänskliga rättigheter i samband med mega-events så hamnar det i skymundan. Där risken finns att efter eventet så följs kanske inte värdstatens löften om reformer upp utan helt enkelt förnekas de marginaliserade grupperna reformerna som är nödvändiga för att marginaliseringen skall upphöra.

Vad Hornes resultat påvisar är att ökad uppmärksamhet från internationellt håll som kräver reformer för att tillfredsställas har större chans att uppnå hållbara lösningar än begränsad uppföljning, forskning och kritik har. För att mega-events är symboliska enligt Horne, varpå för att ett mega-event ska lyckas så måste man vinna folks ”hearts

⁴⁹ Horne, 2018, s.18.

⁵⁰ Ibid., s.18.

and minds”. Alltså, för bäst resultat för de mänskliga rättigheterna i samband med mega-events är handlingarna ovan nämnda som leder till mer hållbara botten-upp lösningar än hållbarhet som lovats från topp-botten.⁵¹

3.1.3. Principperspektivet

Hendersons forskning ger ett teoretiskt perspektiv kring organisatorisk utveckling och inkorporering av mänskliga rättigheter. Henderson använder sig av UN Guiding Principles for Business and Human Rights och punkter skrivna av John Ruggie med förslag för FIFA att inkorporera i sina stadgar. Dessa förändringar är nödvändiga enligt Ruggie för att på bästa sätt upprätthålla mänskliga rättigheter i enlighet med UN Guiding Principles. Henderson presenterar Ruggies sex rekommenderade handlingar till FIFA för att inkorporera mänskliga rättigheter på bästa sätt i framtiden;

1. ”Adopt a Clear and Coherent Human Rights Policy”
2. ”Embed Respect for Human Rights”
3. ”Identify and Evaluate Human Right Risks”
4. ”Adress Human Right Risks”
5. ”Track and Report on Implementation”
6. ”Enable Access to Remedy”

Dessa målsättningar skall vara interna och externa vilket även gäller partner organisationer, vilket förbunden som utgör primärmaterialet är. Hendersons artikel kan kombineras med Ganjis för att ge ett gemensamt perspektiv på hur man bäst kan reformera FIFA och mega-events.⁵²

För att bygga vidare och för att kombinera Ganji med Henderson så kommer Ganjis teoretiska perspektiv att belysas nedan som är i artikeln ”*Leveraging the World Cup: Mega Sporting Events, Human Rights Risk, and Worker Welfare Reform in Qatar*”. Ganjis forskning presenterar i den tredje delen av artikeln, ”mega-events”, en

⁵¹ Ibid., s.18-19.

⁵² Henderson, 2017, s.377.

teori som grundas i FNs vägledande principer i relationen mellan näringsliv och mänskliga rättigheter. Principerna som FN lade fram i Human Rights Council år 2011 skulle leda till ökade individuella och grupprättigheter säkerställda och respekterade med principerna som grund. Principerna, för att förtydliga, klargjorde ansvaret företag samt stater har som deltar i aktiviteter som hotar internationellt erkända rättigheter.⁵³

Principernas kärna är hämtade från FNs ”Protect, Respect, and Remedy” ramverket från 2008 och tre av de grundläggande principerna för företag och staters medverkan i internationella aktiviteter som hotar mänskliga rättigheter är;

1. Staters ansvar att *beskydda* människorättsbrott begångna av tredje part.

Detta är något som inte enbart är applicerbart på staten i fråga utan även andra aktörer, privata såsom stater, kan bli medskyldiga till brotten eller felen värdstaten eventuellt begår. Av den anledningen att den utomstående aktören aktivt deltar i mega-eventet som ligger till grund för övergreppen eller genom att vara passiv och inte adressera övergreppen.⁵⁴

2. Företagets ansvar att *respektera* mänskliga rättigheter genom en att genomföra granskningar av företagets förehavanden.

Exempel på hur organisationer och näringsliv kan respektera mänskliga rättigheter är att regelbundet ta del av och granska olika länders index av hur arbetskraften vårdas i landet. Ganji lyfter fram exempel på hur företag och organisationer kan respektera och ta ansvar för mänskliga rättigheter genom att ta del av uppdaterade granskningar. 2014 så gav det brittiska konsultbyrån för globala risker och strategier för näringsliv Verisk Maplecroft ett lägre betyg för Qatars behandling av den inhemska arbetskraften och rapporterade övergrepp mot arbetares rättigheter. Ett svar på dödliga och farliga arbetsförhållanden. Alltså att man ska agera ”over and above” inomstatliga lagar och aktivt ta en roll som håller en ”global standard”.⁵⁵⁵⁶

⁵³ Ganji, 2016, s.237.

⁵⁴ Ibid., s.237-238.

⁵⁵ Ibid., s.239.

⁵⁶ Ibid., s.241.

3. Offrets tillgång till effektiv *hjälp* genom rättslig och icke-rättsliga medel. Detta är något Ganji menar är omöjligt för Qatar att tillgodose till fotbolls-VM 2022 på egen hand, om nu Qatar vill eller kan genomföra nödvändiga reformer för att ge arbetare effektiv juridisk hjälp och support. Det behövs ett gemensamt samarbete med intressenter av olika skäl i fotbolls-VM 2022 i Qatar för att få igenom hållbara reformer. Ganjis resultat påvisar att för bästa resultat för att uppnå ett stopp på arbetares utsatthet för övergrepp av deras rättigheter i den s.k. migrationscykeln måste NGOs, organisationer och statliga organisationer tillsammans bistå och samarbeta med lokala myndigheter. Det kan vara genom lån, stöd och bidrag, skapande av lokala myndigheter för migranter med mera som kan vara lösningen på Qatars *kafala*-system och övergreppen på migrantarbetares välfärd.⁵⁷

För att utveckla, Ganji och Henderson lyfter fram olika punkter från John Ruggie och UN Guiding Principles. Med deras resultat, ramverk och punkter som stöd för deras slutsatser och lösningar kan man applicera teoretiskt hur organisationer bäst kan handla. Handlingar som i enlighet med UN Guiding Principles i relation till mänskliga rättigheter och mega-events. Dessa slutsatser bidrar med ett så kallat ansvarsperspektiv av näringsliv liksom offentligheten när dessa ställs inför övergrepp av mänskliga rättigheter i samband med mega-events. Ganji och Henderson inkluderar arbetarrättigheter respektive mänskliga rättigheter tillsammans vilket är anledningen för kombinationen av dem båda. Detta teoretiska perspektiv kan ge ett underlag och förståelse för hur fotbollsförbunden kan hållas ansvariga, kan åta sig ansvar och hur dem genom sitt ansvar bäst inkorporerar mänskliga rättigheter i sina organisationer i arbetet med mega-events och mänskliga rättigheter.

⁵⁷ Ibid., s.249.

3.2. Metod

Metoden för denna uppsats och hur den ser ut kommer att presenteras nedan. Valet har fallit på att göra en argumentationsanalys med inspiration från boken ”Textens Mening och Makt” skriven av Kristina Boréus och Göran Bergström. Boken presenterar metodik för samhällsvetenskapliga text- och diskursanalyser och föreföll relevant som metodbok för den här uppsatsens syfte och ämne.

Argumentationsanalysen utförs enligt Arne Næss metod ”pro et contra dicere” som betyder att tala för och emot. I denna metod så börjar man med att presentera tesen för en viss argumentation med (T). Skulle det förekomma fler teser så numreras dem i enlighet med Kristina Boréus tabell med pro- och contraargument som följer. Proargument är argument som stödjer tesen och contraargument är argument som motsätter sig tesen och presenteras enligt (P) respektive (C). Proargumenten kommer att presenteras först i numrerad ordning och sedan följas av contraargumenten i numrerad ordning. Numrerad ordning kommer att appliceras enbart om fler än ett av antingen T, P eller C framkommer i analysen. Det kan exempelvis se ut såhär; T1 följt av P1, P2 följt av C och sedan om fler teser finns så börjar ordningen om på nytt fast med T2 också vidare.⁵⁸

I Boréus tabell finns det även med premisser, det vill säga att ett påstående är något förutsatt att ett annat argument eller påstående stödjer det första. I denna argumentationsanalys har jag aktivt valt bort premisser och valt att enbart bygga tabellen med teser, pro- och contraargument för denna argumentationsanalys. Detta tillvägagångssätt och metodik är bästa metod för att genomföra en god analys av primärmaterialet och för att kunna besvara första frågeställningen: *Hur ställer sig de olika nationella fotbollsförbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022?*⁵⁹

⁵⁸ Kristina Boréus & Göran Bergström (Red.), 2018, *Textens Mening och Makt*, Studentlitteratur AB, Lund, s.109.

⁵⁹ Ibid., s.108.

4. Argumentationsanalys

4.1. Hur ställer sig de olika nationella fotbolls- förbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022?

Det svenska fotbollsförbundet går ut med ett pressmeddelande ”SvFF om VM i Qatar” publicerat på deras hemsida den 23 mars 2021 klockan 16:31. Dem inleder med:

”Kommande VM i Qatar diskuteras med rätta i många olika sammanhang - och det lär fortsätta. Med anledning av det vill SvFF berätta om sin hållning i frågan.”⁶⁰

I detta pressmeddelande presenterar det svenska fotbollsförbundet, SvFF, sin ståndpunkt i många återkommande frågor gällande fotbolls-VM i Qatar 2022. Kommer SvFF att delta, hur ställer sig SvFF till rapporterna om övergrepp av mänskliga rättigheter och andra frågor ger förbundet sin syn på i detta uttalande.⁶¹

(T1): SvFF anser sig ha varit tydliga med att fotbolls-VM hålls i Qatar är i förbundets mening fel.

(P1): Det är fel att hålla fotbolls-VM i Qatar på grund av bristen av respekt för mänskliga rättigheter i landet och gästarbetskraften måste ges anständiga och värdiga villkor.

(T2): Bojkott är inte rätt väg att gå för att uppnå förändring i Qatar. Utan rätt väg är att genom deltagande, dialog och samarbete belysa problem för att därefter genom samarbete bidra till utveckling.

⁶⁰ Svenska Fotbollsförbundet, ”SvFF om VM i Qatar”, 23 Mars 2021, URL: <https://www.svenskfotboll.se/nyheter/landslag/2021/03/svff-om-vm-i-qatar/> [Hämtad: 2/8/2021].

⁶¹ Ibid.

(P1): Även om förbundet anser det fel att fotbolls-VM hålls i Qatar så är det utsiktslöst att förmå FIFA att flytta mästerskapet, varpå SvFF kommer att delta i mästerskapet i förhoppning att aktivt påverka.

(P2): Om man deltar kan man uppnå reformer som stärker mänskliga rättigheter. För utan deltagande kan man inte ha ett samarbete och dialog med och mellan Qatars Fotbollsförbund, Organisationskommittén för VM, Arbetsmarknadsdepartementet, Sveriges ambassad i Qatar, NGOs, ILO och migrantarbetare i syfte för en positiv utveckling för mänskliga rättigheter i Qatar.

(P3): Genom att agera som SvFF har gjort upplever man uteslutande positiva resultat. ILO ska ha berömt förbundet i deras agerande och är också därför ett föredöme för andra förbund.

(P4): Det är genom att vara medveten om risken av en propagandaseger för Qatar det är ännu viktigare att man aktivt deltar, samtalar, samarbetar med Qatar för att belysa och lösa problemen som finns i landet. Det är med risken om en propagandaseger för Qatar man måste vara än mer resolut i samtalen mellan våra partners för att kräva att de mänskliga rättigheterna respekteras i Qatar.

(C): Det finns en risk att det blir en propagandaseger för Qatar oavsett förbundets ageranden genom att mästerskapet blir av. Detta är något förbundet är medvetna om att Qatar försöker uppnå genom att vara värdland för fotbolls-VM.

Den andra analysen som presenteras nedan är från det tyska förbundets uttalande efter att det tyska herrlandslaget hade genomfört en manifestation för mänskliga rättigheter genom att bära svarta tröjor med vita handmålade bokstäver som bildade: "Human Rights". I detta utlåtande gav det tyska fotbollsförbundets president, Fritz Keller sin bild på manifestationen, mänskliga rättigheterna i Qatar, valet av värdland och hur viktigt det är att alla spelares högsta önskan att spela fotbolls-VM tas i åtanke. Keller och artikelns titel löd såhär:

”We must and will continue to make our voices heard”⁶²

(T1): Förbundet ställer sig bakom landslagsspelarnas protest mot fotbolls-VM i Qatar med budskap på handmålade tröjor med pro-mänskliga rättigheter.

(P1): Det är självklart att det tyska fotbollsforbundet ställer sig bakom spelarna i respekten för mänskliga rättigheter. Det står inkorporerat i DFBS stadga sedan vår årliga stämma 2019. Vi måste stå upp för våra värderingar och aldrig låta oss tystas, dem som inte hyser samma värderingar och respekt för mänskliga rättigheter bör tänka om hur hen förhåller sina värderingar.

(T2): Alla fotbollsspelare vill spela fotbolls-VM.

(P): Alla fotbollsspelares dröm att spela landslagsfotboll för sitt land och ställas mot världens bästa, de lyckliga få av alla fotbollsspelare i Tyskland har drömt om att spela fotbolls-VM sedan barnsben.

(C): Samtidigt som det är alla fotbollsspelares dröm, så är dem ändå medvetna om något man inte kan spela om eller skoja om: mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter är universala och gäller för alla över hela världen. Detta är budskapet som spelarna vill förmedla.

(T3): Qatar var inte vårt val av värdland men vi kommer heller inte att bojkotta fotbolls-VM.

(P1): Vi måste acceptera varför man gav värdskapet till Qatar och göra det bästa av det. Därför arbetar vi med politiker och experter från NGOs som ska hjälpa oss att göra det bästa av situationen.

⁶² Deutscher Fussball-Bund, ”Keller: We must and will continue to make our voices heard”, 26/3/2021, URL: https://www.dfb.de/en/news/detail/keller-we-must-and-will-continue-to-make-our-voices-heard-225807/?no_cache=1&cHash=f6c3c4a4c52d192ef4c69e71a2195a3d [Hämtad. 2/8/2021].

(P2): Amnesty International har hänvisat emot en bojkott och uppmuntrar istället för dialog, öppenhet av olikheter och osämjor för att sätta tydliga budskap och målsättningar. Exempelvis att mänskliga rättigheter är i fokus.

(P3): Amnesty fruktar att om inte förbunden deltar och istället bojkottar mästerskapet riskerar alla progressiva reformer att dras tillbaka av Qatar.

(P4): Bojkott är inte vägen framåt enligt Keller utan samarbete. Sport kan vara den möjliggörande och progressiva faktorn för att uppnå positiv utveckling och belysning av problem som vanlig politik inte kan. Därför är det viktigt att alla försätter att uppmärksamma Qatars problem med Mänskliga Rättigheter, belyser dem, konfronterar dem och sedan uppskattar när reformer genomförs. Vanlig politik hade inte kunnat uppnå dem reformer värdskapet har lyckats med hittills.

(C): DFB hade hoppats på mer utrönande utredningar innan man gav värdskapet till Qatar.

Den tredje analysen involverar det norska fotbollsförbundet, NFF. På deras officiella hemsida har dem publicerat en egen flik under ”Social Ansvar & värderingar” som heter ”Fotbolls-VM i Qatar 2022”. Denna flik och sida ger svar och en bild av hur det norska fotbollsförbundet ställer till att fotbolls-VM hålls i Qatar 2022, ställningstagande vad gäller bojkott av fotbolls-VM i Qatar 2022 och hur NFF arbetar med mänskliga rättigheter i relation till mästerskapet.⁶³

(T1): Att ge värdskapet till Qatar var fel.

(P): Landet lever inte upp till ett antal grundläggande rättigheter för arbetare och mänskliga rättigheter. Landet är en odemokratisk regim och bevisats bedriva en oaccep-

⁶³ Norges Fotballforbund, ”Fotbolls-VM i Qatar 2022”, 2021, URL: <https://www.fotball.no/fotballens-verdier/fotball-vm-i-qatar-2022/#Toppen> [Hämtad: 2/8/2021].

tabel politik vad gäller kränkning av bland annat gästarbetares grundläggande rättigheter.

(P2): Även om det kan verka för positiv förändring var tilldelningen fel inte bara för brister i grundläggande rättigheter utan även för att utdelningen av värdskapet skedde i en stängd, exekutiv kommitté som ledde till en odemokratisk utnämning av värdnation på grund av att enbart 22 medlemsländer i FIFA fick lov att rösta.

(C): På vissa områden kan ett fotbolls-VM bidra till viktiga frågor och verka för positiv förändring.

(T2): Initiativet för bojkott och genomförandet av detsamma är det bästa sättet för att uppnå förändringar i Qatar.

(P): Norska fotbollsförbundet ställer sig positivt till initiativet om bojkott för det startade en viktig debatt gällande fotbollens ansvar för mänskliga rättigheter.

(C1): Norska fotbollsförbundet vidhåller att initiativet för bojkott är positivt då debatten om fotbollens ansvar lyftes fram. Norska fotbollsförbundet kommer dock inte att bojkotta fotbolls-VM då man som förbund begränsar sina möjligheter till att påverka och lyfta mänskliga rättigheter i Qatar.

(C2): Tillsammans med nordiska förbund så verkar vi för mänskliga rättigheter genom samarbete, dialog och belysning av problemen i Qatar.

(C3): Tack vare initiativet för bojkott så har debatt och kritik emot fotbolls-VM lyfts fram. Det har gjort att vi samarbetar med våra nordiska förbund, människorättsorganisationer, Qatar och andra för en dialog med alla parter. Med hjälp av detta så har reformer skett i Qatar för arbetarna, exempelvis ett införskaffande av minimilöner och möjliggörande av juridisk assistans vid arbetsrättsliga tvister.

(C4): Bojkott försvårar Norska fotbollsförbundets vilja att arbeta emot idrottstvätt, ”sportswashing”.

Greg Clarke, ordförande för engelska fotbollsförbundet, höll tal under mottagningen för HBTQIs historia på Wembley. Talet publicerades på det engelska fotbollsförbundets hemsida den 21/2/2018. Clarke gav sin bild på HBTQI-frågan i Qatar och samarbeten med Qatar i frågan, valet av Qatar som värdland och om det förekom korruption vid utnämningen av värdland för fotbolls-VM i Qatar 2022.⁶⁴

(T1): Valet av Qatar som värdland för fotbolls-VM 2022 var kontroversiellt.

(P): Valet var kontroversiellt på grund av frågor som rättigheter för migrantarbetare och HBTQI-människors rättigheter.

(C): Valet var inte kontroversiellt på grund några finansiella aspekter, som exempelvis korruption.

(T2): Samarbete är vägen framåt för migrantarbetare och HBTQI-människors rättigheter i Qatar inför fotbolls-VM i Qatar 2022.

(P1): Amnesty, Kick It Out och ILO har lyckats få igenom positiva reformer för migrantarbetare i sitt arbete.

(P2): Vi samarbetar med Qatar och deras delegater för en mer inkluderande fotboll och samarbetat har låtit mig hoppas få genomslag för att HBTQI-människor ska känna sig välkomna och säkra att kunna närvara under fotbolls-VM i Qatar 2022.

(P3): ”We all know the challenges and the difficulties involved. However, we made the choice that engagement offered more hope for progress than hostility from a distance.

⁶⁴ The Football Association, ”Greg Clarke gave speech at LGBT history month reception at Wembley”, 23 Februari 2018, URL: <https://www.thefa.com/news/2018/feb/21/greg-clarke-lgbt-speech-wembley-210218> [Hämtad 2/8/2021].

I think there is a chance we may be able to find accommodations that make 2022 an inclusive event for fans with a real social legacy. We are working with other progressive elements in international football to achieve this. I can't promise we will succeed but I think our chances are better than if we disengage and broadcast hostility.”⁶⁵

Det danska fotbollsförbundet, DBU, skrev ett öppet brev till FIFA och UEFA som co-mottagare. I brevet så lyfter man fram vikten av att upprätthålla och reformera så att mänskliga rättigheter gäller för alla innan, under och efter mästerskapet, man lyfter fram vissa reformer men kräver mer och att FIFA tar mer ansvar. Man hänvisar till FIFAs stadgor och avslutar med:

”As the World watches on the preparations for 2022 FIFA World Cup Qatar, we urge you to push for proper implementation of the human and labor rights which are pivotal in the world of football and enshrined in Article 3 of the FIFA Statutes. We need to act now if football is to remain the beautiful game.”⁶⁶

(T): Tillsammans kan vi förbättra levnadsstandard och upprätthållandet av civila och mänskliga rättigheter i Qatar före, under och efter slutspelet.

(P1): Danskt näringsliv, sponsorer, media och opinion kräver krafttag mot Qatars hantering av mänskliga rättigheter och upprätthållande av migrantarbetarnas rättigheter och välfärd. Genom gemensamma krafttag kan vi uppnå dessa mål.

(P2): Vi har sett att samarbeten och arbetet av människorättsorganisationer som Amnesty har uppnått varierande men ändå progressiva resultat med bland annat säkerhet, avskaffande av kafala-systemet etc.

⁶⁵ Ibid., 2018.

⁶⁶ Dansk Boldspil-Union, ”DBU ØGER PRES PÅ FIFA FOR AT SKABE BEDRE MENNESKERETTIGHEDER I QATAR”, 26 April 2021, URL: <https://www.dbu.dk/nyheder/2021/april/dbu-oeger-pres-paa-fifa-for-at-skabe-bedre-menneskerettigheder-i-qatar/> [Hämtad: 2/8/2021].

(P3): För att uppnå långvariga resultat som gäller före, efter och under fotbolls-VM måste FIFA visa vägen genom att kräva att grundläggande rättigheter gäller i alla landets områden för alla och inte bara infrastruktur och stadions men alla faciliteter.

(C1): Om inte FIFA är ledande och krävande i dessa frågor och implementeringen av grundläggande rättigheter som pressfrihet, jämlikhet mellan kön, yttrandefrihet. Om FIFA inte följer upp sina åtaganden och implementeringen av grundläggande rättigheter för individ och arbetare i Qatar riskerar all utveckling att gå förlorad efter fotbolls-VM i Qatar.

(C2): Om vi inte agerar nu tillsammans genom samarbete och gemensam strävan att uppnå implementeringen av grundläggande rättigheter riskerar fotbollen, som vi kallar det vackra spelet, att upphöra som sådan.

5. Resultat och diskussion

I det här avsnittet så kommer resultaten från argumentationsanalysen att behandlas i *Resultat* och i avsnittet *Diskussion och applicering av teori* kommer de olika teoretiska perspektiven presenterade i avsnittet *Teorier* att appliceras på resultaten. Uppdelningen har gjorts för att besvara respektive frågeställning var för sig. Utöver det så är det nödvändigt att separat applicera de olika teoretiska perspektiven på resultatet för att nå en djupare diskussion och för att kunna problematisera resultatet. Frågeställningarna som ska besvaras nedan är:

- 1) *Hur ställer sig de olika nationella fotbollsförbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022?*
- 2) *Hur förhåller sig förbunden och deras argumentation sig till mänskliga rättigheter och upprätthållandet av densamma?*

5.1. Resultat

I analysen framgick flera olika teser, argument och ställningstaganden i förhållande till den första frågeställningen. SvFF och NFF var eniga i att valet att ge värdskapet av fotbolls-VM 2022 till Qatar var fel och det DFB sade sig att valet av Qatar var inte deras val av värdland. DBU gav inga argument för eller emot att värdskapet tilldelades Qatar i sitt brev och FAs och Greg Clarke som var mer reserverad i sin kritik och hävdade att tilldelningen av värdskapet till Qatar var kontroversiellt.

Något alla är eniga om är att man måste använda sig av fotbolls-VM i Qatar 2022 i ett gemensamt försök att få till progressiva reformer i landet. Ingen är för bojkott i förbundens respektive argumentationer, även om NFF är positiva till debatten om bojkott, och alla menar på att bästa vägen för utveckling är att delta sportsligt och ideellt genom påverkan av Qatar till progressiva reformer. Ett argument för varför man skulle kunna ställa sig bakom fotbolls-VM i Qatar är det argumentet SvFF förde fram, att det är omöjligt att förmå FIFA att frånta Qatar värdskapet. Av den anledningen är det lika

bra att göra det bästa av situationen vilket är att delta, påverka och samarbeta för att reformera Qatar och hjälpa arbetarna och andra marginaliserade att få sina rättigheter respekterade. Det tyska förbundet, DFB ställer sig bakom det argumentet.

Samarbete är vägen framåt för mänskliga rättigheter och arbetarrättigheter lyfter många fram i sina argument för att om man bojkottar riskerar de reformer och framgångar man haft att tillintetgöras. DBU går så långt att argumentera i sitt brev att om FIFA och partners inget gör för att säkerställa att mänskliga rättigheter respekteras och beskyddas före, under och efter mästerskapet så riskerar fotbollen att upphöra vara ”det vackra spelet”.

Så hur ställer sig de olika förbunden till fotbolls-VM i Qatar 2022? Majoriteten är för ett deltagande för att på så sätt genom olika typer av samarbeten få igenom så många progressiva reformer som möjligt. Däremot är det en övervägande majoritet som argumenterar för att valet av Qatar som värdland var fel, kontroversiellt och inget beslut man stod bakom. SvFF och NFF argumenterar för att landet inte borde fått värdskapet på grund av deras bristande respekt för mänskliga rättigheter. DFB argumenterar för att valet av Qatar är inget val dem själva hade gjort och att det borde ha genomförts mer utredningar av värdlandet innan valet föll på Qatar. The FA argumenterar för att valet av Qatar är kontroversiellt på grund av den uppenbara diskrimineringen av migrantarbetarnas rättigheter och HBTQI-personers rättigheter. Däremot dementerade The FA och Greg Clarke någon att form av korruption låg till grund för tilldelningen av fotbolls-VM 2022 till Qatar. DBU argumenterade inte i frågan däremot kritiserade man FIFA starkt för att svika sina stadgar och värdegrunder om man inte ställde hårdare krav på Qatar.

5.2. Diskussion och applicering av teori

I denna del ska den andra frågeställningen besvaras. Alla de teoretiska perspektiven kommer att appliceras för att besvara hur förbundens argumentationer förhåller sig till respekten av de mänskliga rättigheterna och hur dem argumenterar för att upprätthålla dem.

5.2.1. Applicering av Sotjiperspektivet

Till att börja med så kommer Van Rheenens *Sotjiperspektiv* att appliceras på resultatet av argumentationsanalysen. Det resultatet påvisar är i ett *Sotjiperspektiv* ett liberalt sätt att värna om mänskliga rättigheter och liberala värden genom en liberal internationalism.

I *Resultat* och materialet presenterat i föregående avsnitt visar att förbunden argumenterar för samarbeten med tydliga mål om att förändra och reformera värdstaten för mega-eventet fotbolls-VM, Qatar. Målen med reformerna och kritiken mot Qatar är att undvika att fler övergrepp av de mänskliga rättigheterna av Qatar fortsätter och att de mänskliga rättigheterna i framtiden kommer att respekteras och beskyddas. Exempelvis så argumenterar NFF för att Qatar som stat representerar antidemokratiska värdegrunder, lever inte upp till grundläggande rättigheter vare sig för gästarbetare eller deras invånare och enligt Sotjiperspektivet är detta något som kan bidra till att framtida val av värdstäder eller värdländer har detta i åtanke.

Att argumentera som förbunden gör, kritiskt till Qatars övergrepp av mänskliga rättigheter, är att enligt teorin agera liberal internationalism. Att argumentera för en stats antidemokratiska värden som NFF gör och övergrepp av mänskliga rättigheter som andra förbund också argumenterar för agerar man liberalt. I Qatars ögon kan det i teorin vara liberal interventionism men enligt förbunden kan det vara liberal internationalism.

5.2.2. Applicering av Förnekelseperspektivet

Utifrån resultatet så är det en övervägande del av argumenten som aktivt förebygger en så kallad "astroturfing" av fotbolls-VM i Qatar 2022. SvFF, NFF, DBU, DFB och The FA lyfter alla fram i sina argument att mänskliga rättigheter och arbetares rättigheter måste upprätthållas, respekteras och aktivt integreras i Qatarisk lagstiftning. Att argumentera så är något som enligt Förnekelseperspektivet aktivt bidrar till att mänskliga rättigheter i relation till mega-events problematiseras och i sin tur leder till att övergrepp av mänskliga rättigheter i relation till mega-events belyses.

När förbunden lyfter fram att det har skett progressiva reformer i landet kan det ses som ”astroturfing” av den anledningen att positiv PR ges till Qatar och att värdskapet har bidragit till progressiv utveckling för landet. Därför var det viktigt att det argumentet också bemöttes av förbunden med att mer måste göras och det snabbt.

För att återgå till mega-events och mänskliga rättigheter så är argumentationen förbunden för enligt Förnekelseperspektivet positivt. Det är positivt att man granskar, forskar, belyser och kritiserar övergrepp mot mänskliga rättigheter och aktivt bidrar till förändring i målstaten och att man argumenterar för hållbarhet. Att förbunden argumenterar och granskar Qatar påvisar en annan aspekt av teorin som är att problemen med mega-events som fotbolls-VM drabbar mänskliga rättigheter lokalt men det blir ett internationellt problem, ett ”glocal” problem enligt teorin. De lokala problemen som lyfts fram får globala konsekvenser i form av att Qatar får kritik, FIFA får kritik och den globala sporten fotboll får kritik av nationella fotbollsförbund. Så argumentationerna för förbunden för är hållbara för att bevisa att mega-events som drabbar mänskliga rättigheter är ”glocal” problem och genom att konfrontera dessa stoppar man Qatars försök till att genomföra en ”astroturfing” och viljan till en propagandaseger som SvFF lyfter fram som risk med mästerskapet.

Om vi tar denna teori till ytterligare en nivå, så är det positivt att förbunden inte förnekar övergrepp av mänskliga rättigheter i Qatar för då hade övergreppen inte haft en ”glocal” effekt och Qatar hade kunnat få igenom sin propagandaseger med ”astroturfing” av sin nybyggda infrastruktur och moderna arenor. Det Förnekelseperspektivet bevisar är att förbundens kritiska hållning, utredande roll och argumentationer gällande mänskliga rättigheter i Qatar bidrar till att minska risken för att mega-events ska hållas i länder och städer som kan ha liknande förutsättningar som Qatar. Detta i sin tur upprätthåller respekten mänskliga rättigheter i samband med att mega-events skall tilldelas olika värdar.

5.2.3. Applicering av Principperspektivet

Vid applicering av principperspektivet så undersöks hur förbundens argumentation förhåller sig enligt Ganjis och Hendersons gemensamma sammanställning av principer och

punkter som näringsliv, stat och organisationer bör förhålla sig till i samband med mega-events. Perspektivet är framtaget för att ge en bild av hur förbundens ansvar för de mänskliga rättigheterna i Qatar kan kopplas ihop. Om förbunden känner ansvar eller inte är något perspektivet kan ge svar på baserat på förbundens argument.

Till att börja med så argumenterar NFF för att fotbollen har ett ansvar, det vill säga hela sporten har ett ansvar att bemöta och debattera sitt ansvar för mänskliga rättigheter. Att det finns en debatt och argumentationer från förbunden är tydliga men ansvarsfrågan är övervägande obesvarad eller vagt konfronterad. NFF argumenterar för fotbollens ansvar och mänskliga rättigheter och DBU lyfter fram att om FIFA inte gör något i närtid så kan all utveckling och arbete med mänskliga rättigheter i Qatar misslyckas, vilket kan ses som argument för att FIFA står som ansvariga för övergreppen av mänskliga rättigheter i Qatar inför fotbolls-VM 2022.

Även om förbunden i sina argument inte vidhåller ansvar så uppfyller dem övervägande, eller majoriteten, av John Ruggies punkter som Henderson lyfter fram i Principperspektivet. Förbunden har argumenterat för reform och förändring genom diverse samarbeten för att stärka mänskliga rättigheter i Qatar. Förbunden argumenterar också för risker för olika övergrepp av mänskliga rättigheter och även belyst pågående övergrepp som kommer att riskera fortsätta om ingenting görs. Förbunden konfronterar Qatar i varierande grad för antidemokratiska värderingar, övergrepp av mänskliga rättigheter och för att diskriminera marginaliserade grupper som HBTQI-personer. Man försöker hjälpa de utsatta personerna med hjälp av reformer och annan juridisk hjälp som man lyckats uppnå med hjälp av samarbeten med bl.a. människorättsorganisationer enligt NFF.

Allt detta är saker som John Ruggie menar på skulle hjälpa FIFA att upprätthålla och beskydda mänskliga rättigheter i framtiden enligt punkterna 1-6:

1. "Adopt a Clear and Coherent Human Rights Policy"
2. "Embed Respect for Human Rights"
3. "Identify and Evaluate Human Right Risks"
4. "Adress Human Right Risks"
5. "Track and Report on Implementation"

6. "Enable Access to Remedy"

I stycket ovan punkterna framgår det att mycket John Ruggie önskar av FIFA för mänskliga rättigheters skull görs av fotbollsförbund enligt argumenten som analyserats i denna uppsats.

För att gå vidare till den andra delen av Principperspektivet och de tre punkterna Ganji presenterar att man måste göra som stat och näringsliv för att upprätthålla de mänskliga rättigheterna och vilket ansvar man har. I den andra punkten som involverar företagets ansvar att respektera mänskliga rättigheter. Till att börja med är inte nationella fotbollsförbund företag och det är inget dem hävdad i sin argumentation. Däremot så är förbund organisationer, liksom företag, och av den anledningen undersöker vi punkt två av Ganjis tre punkter i relation till fotbollsförbundens ansvar att *respektera* mänskliga rättigheter. Enligt principperspektivet kan organisationer respektera mänskliga rättigheter och arbetares rättigheter genom att granska länders index av hur landet vårdar sin arbetskraft som ett exempel men också att organisationer har som ansvar att agera "over and above" inomstatliga lagar och agera i enlighet med en "global standard".

Enligt förbundens argumentation så ställer man sig kritisk till Qatars lagstiftning och sättet dem behandlar sin arbetskraft. The FAs argument om kontroversiella valet av Qatar som värdland för fotbolls-VM 2022 baserat på landets övergrepp av mänskliga samt arbetsrättigheter och diskriminering av HBTQI-personer är ett argument för att ställa sig "over and above". Förbunden grundar sina argument i mänskliga rättigheter som något universalt och gäller för alla, vilket indikerar på att man argumenterar för upprätthållandet av en "global standard" av respekt för mänskliga rättigheter.

Vidare till den tredje punkten där Ganji lyfter fram att utomstående NGOs och andra organisationer måste hjälp Qatar att förmå sig att reformera, förändra och bryta migrationscykeln och övergreppen av mänskliga rättigheter. Ganji menar att lösningar som organisationer kan bidra med är bland annat juridisk hjälp och andra bidrag för att hjälpa migrantarbetare i Qatar. Alla förbunden argumenterar för samarbete med NGOs, myndigheter lokala som inhemska, utrikesdepartement, för att få till stånd utveckling. Både DBU, NFF och SvFF lyfter fram i sina argument att reformer har genomförts tack vare dessa samarbeten och påpekar att minimilöner, juridisk hjälp och andra reformer är

exempel på detta. Alltså har förbunden åtagit sig till inte bara att *respektera* de mänskliga rättigheterna utan också att *hjälpa* utsatta i Qatar genom sina samarbeten.

Vad vi kan utröna från argumenten från förbunden efter applicering av Principperspektivet så uppfyller förbunden många av Ruggies punkter men också andra ansvarsområden. Även om förbunden inte argumenterar för ansvar eller att dem har ansvar så påvisar principerna och punkterna Principperspektivet tar fram att förbunden har åtagit sig en ansvarsroll där man stärker mänskliga rättigheter genom Ruggies sex punkter men också enligt *Respektera* och *Hjälpa* punkterna.

6. Sammanfattning

Uppsatsens syfte var att tillföra det befintliga forskningsläget med ställningstaganden till fotbolls-VM i Qatar 2022 från olika fotbollsförbund och att värdera deras ställningstaganden. Denna värdering genomfördes med hjälp av en argumentationsanalys baserat på Arne Næss typ av argumentationsanalys som tar fram pro- & contraargument. Med hjälp av denna metod har den första frågeställningen för uppsatsen besvarats och övervägande delar av förbundens argument hävdade att det var i deras mening fel med ett fotbolls-VM i Qatar 2022 och The FA menade på att det var kontroversiellt medan DBU inte uttalade sig i den frågan.

Den här uppsatsen och dess syfte var också att besvara hur förbunden förhåller sig till mänskliga rättigheter och upprätthållandet av densamma. För att besvara den frågeställningen så applicerades tre olika perspektiv, *Sotjiperspektivet*, *Förnekelseperspektivet* och *Principperspektivet*. Resultaten som de tre olika perspektiven gav var att enligt *Sotjiperspektivet* så var argumenten förbunden lade fram ett bra sätt att upprätthålla en liberal internationalistisk hållning, eller liberal interventionism enligt Qatars perspektiv. Att argumentera och agera som internationalistisk liberal så värnar man om liberala värden, som mänskliga rättigheter, på målstatens för kritikens bekostnad. Det är för tidigt att säga om Qatar kommer att behålla reformerna och utvecklingen men perspektivet påvisar att detta kan stärka mänskliga rättigheters roll vid val av värdland för mega-events i framtiden.

I det andra perspektivet, *Förnekelseperspektivet*, så visade resultaten att förbundens argument och uppenbara kritik mot Qatars hantering av mänskliga rättigheter att man förebygger att fotbolls-VM 2022 får en ”astroturfing” effekt och roll för Qatar. Alltså att man förebygger en propagandaseger på bekostnad av mänskliga rättigheter. Det teorin också påvisar är att när övergrepp av mänskliga rättigheter sker lokalt så får det globala konsekvenser för värdlandet i form av kritik, granskning och hårda krav på reform och förändring. Detta har förbundens argument givit enligt teorin för att man inte förnekade övergreppen av de mänskliga rättigheterna.

Till det tredje och sista perspektivet så kunde resultaten visa att förbunden, som organisationer, tog ett ansvar även om dem argumenterat direkt för en sådan sak. Indirekta argument om fotbollens ansvar och vikten av samarbete påvisar ett ansvarstagande för mänskliga rättigheter. Dessa samarbeten och argumenten som förbunden förde var i enlighet för vad Principperspektivets olika punkter för ansvar, respekt och upprätthållande av mänskliga rättigheter. Argumentationsanalysen påvisade att förbundens vilja till samarbete och argumenten för samarbete och reformer i Qatar gick att koppla ihop med Ruggies sex punkter samt Ganjis *Respekt* och *Hjälp* punkter.

För att summera så har resultaten från uppsatsens svar på frågeställningarna och syfte uppfyllts. Resultaten från denna uppsats är ett bidrag till nuvarande forskningsläge och lägger en god grund för vidare forskning med mega-events och mänskliga rättigheter.

Referenser

Amnesty International, "World Cup of Shame", 31 Mars 2016, URL: <https://www.amnesty.org/en/latest/campaigns/2016/03/qatar-world-cup-of-shame/> [Hämtad: 4/8/2021].

BBC, "Euro 2020: Fans make pro-LGBT protest at Germany-Hungary football game", 23 Juni 2021, URL: <https://www.bbc.com/news/world-europe-57570472> [Hämtad: 26/7/2021].

Bergström, Göran (Red.) & Boréus, Kristina, 2018, *Textens Mening och Makt*, Studentlitteratur AB, Lund.

Deutscher Fussball-Bund, "Keller: We must and will continue to make our voices heard", 26/3/2021, URL: https://www.dfb.de/en/news/detail/keller-we-must-and-will-continue-to-make-our-voices-heard-225807/?no_cache=1&cHash=f6c3c4a4c52d192ef4c69e71a2195a3d [Hämtad. 1/7/2021].

FIFA, "Stop Racism. Stop Violence.", 2 Juni 2020, URL: <https://www.fifa.com/about-fifa/organisation/media-releases/stop-racism-stop-violence>, [Hämtad: 11/8/2021].

FIFA, *FIFA Code of Ethics* 2018 edition, 2018, Zurich, Schweiz, URL: <https://digital-hub.fifa.com/m/5ec414a3940bac07/original/uemlkcy8wwdtlll6sy3j-pdf.pdf> [Hämtad: 2/8/2021]

Ganji, Sarath K, "Leveraging the World Cup: Mega Sporting Events, Human Rights Risk, and Worker Welfare Reform in Qatar", *Journal on Migration and Human Security*, Vol. 4, Nr. 4, 2016.

Henderson, Abby, MEGA SPORTING EVENTS PROCEDURES AND HUMAN RIGHTS: DEVELOPING AN INCLUSIVE FRAMEWORK, *American Indian Law Review*, 41(2), 2017, 367-407.

Horne, John, "Understanding the denial of abuses of human rights connected to sports mega-events", *Leisure Studies*, 37:1, 2018, 11-21, DOI: <https://www.tandfonline.com/action/showCitFormats?doi=10.1080/02614367.2017.1324512>.

Human Rights Watch, "Building a better World Cup" 12 Juni 2012, URL: <https://www.hrw.org/report/2012/06/12/building-better-world-cup/protecting-migrant-workers-qatar-ahead-fifa-2022> [Hämtad: 26/7/2021].

Human Rights Watch, "World Report 2020: Qatar", 2021, URL: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/qatar#d91ede> [Hämtad: 26/7/2021].

International Labor Organization, "Dismantling the kafala system and introducing a minimum wage mark new era for Qatar labour market", 30 Augusti 2020, URL: https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/newsroom/news/WCMS_754391/lang--en/index.htm [Hämtad: 9/8/2021].

Jørgensen, Peter Stray & Rienecker, Lotte, 2018, *Att skriva en bra uppsats*, 4:e uppl, Samfundslitteratur & Liber AB, Stockholm.

Landguiden, "Qatar", 2021, URL: <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/qatar/> [Hämtad 4/8/2021].

Nobre, Eduardo Alberto Cusce. (red.), *Sports Mega-Events and Urban Legacies The 2014 FIFA World Cup, Brazil*, Springer International Publishing, Cham, 2017.

Nordling Björn, "Vad är "sportswashing", *SVT*, 22 April 2021, URL: <https://www.svt.se/sport/idrottspolitik/vad-ar-sportswashing> [Hämtad: 10/8/2021].

Norges Fotballforbund, ”Fotbolls-VM i Qatar 2022”, 2021, URL: <https://www.fotball.no/fotballens-verdier/fotball-vm-i-qatar-2022/#Toppen> [Hämtad: 1/7/2021].

Roan Dan, ”Human rights & ”sportswashing”: Why Joshua v Ruiz II in Saudi Arabia is so controversial”, *BBC*, 6 December 2019, URL: <https://www.bbc.com/sport/boxing/50683816>, [Hämtad: 26/7/2021].

Svenska Fotbollsförbundet, ”SvFF om VM i Qatar”, 23 Mars 2021, URL: <https://www.svenskfotboll.se/nyheter/landslag/2021/03/svff-om-vm-i-qatar/> [Hämtad: 27/6/2021].

The Football Association, ”Greg Clarke gave speech at LGBT history month reception at Wembley”, 23 Februari 2018, URL: <https://www.thefa.com/news/2018/feb/21/greg-clarke-lgbt-speech-wembley-210218> [Hämtad 28/7].

The Guardian, ”Revealed: 6,500 migrant workers have died in Qatar since World Cup awarded”, 23 Februari 2021, URL: <https://www.theguardian.com/global-development/2021/feb/23/revealed-migrant-worker-deaths-qatar-fifa-world-cup-2022>, [Hämtad: 5/8/2021].

Van Rheenen, Derek, ”A skunk at the garden party: the Sochi Olympics, state-sponsored homophobia and prospects for human rights through mega sporting events”, *Journal of Sport & Tourism*, Vol. 19, No. 2, 2014, 127-144.